

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרק האמר ה' השנים כסא ודארין קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתי

פרשת כי תצא תשע"ט
גליון 177
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלוס ב"ר עזרא
מור"ד אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי שלום יוסף מריזון
הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר ישראל
הרה"ק רבי זאב וואלף ב"ר אברהם
הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר צבי הירש
הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ
ב"ר ישראל
הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר מרדכי
הרה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אליהו
הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל
הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים
הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק
הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד ב"ר נחמיה
מייבל
הרה"ק רבי מאיר הרווביץ מלברטוב
רבי אברהם נפתלי צבי ב"ר משה הלוי

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לא אחיך" (כ"ב, א')

הוא רוצה באמת ועדיין לא הגיע למצב של רצון אמיתי לחזור בתשובה שאז אין חובה ואף אסור להתקרב אליו בעניינים אלו כיוון שזה רק יחליש את המחוקק ולא יחזק את החלש ומקדימה התורה להגיד והתעלמת לפני השב תשיבם לו ללמד שאם אין אתה יודע ממני צריך להתרחק אל תתעסק גם אם מי שכן אפשר להחזיר בתשובה כיוון שיש כלל נקוט בידנו חיך קודמים ויש עליך להיות בטוח כי לא תינזק ע"י מעשיך וכמו שאמר הרב ניסים יגן זי"ע קרב אך אל תתקרב

ניתן לפרש בס"ד ע"ד הרמז כי כוונת הפסוק ללמד שאם אדם רואה את אחד מבני ישראל במצב רוחני ירוד בחינת נדח יש עליו להוכיחו ולהחזירו למוטב שכן שור הוא כינוי לצדיקים ולכן נכתבה המילה אחיך אחרי השור דייקא ושה הוא כינוי לכל עם ישראל כי אתן צאני צאן מרעיית ובאה התורה ללמדנו כי יש צורך לעזור לאח הטועה לחזור בתשובה בחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חודש ימינו בקדם אלא מאי על המילה והתעלמת אומרת הגמרא מכאן פעמים שאתה מתעלם היינו שיש פעמים שאין צורך לעזור לאדם לחזור בתשובה ומתי לא כאשר אין

"ואמרו אל זקני עירו בננו זה סורר ומרה איננו שמע בקלנו זולל וסבא" (כ"א, ב')

הרי אמרו שאביו ואמו שווים כו' ומדאמרינן דהוה כנגד יצה"ר עבצ"ל דכפה"ג היכא חסרון במה שהאב והאם דומין זה לזה, וכמו כן י"ל דהיינו נמי דאמרה תורה (בראשית ב' י"ח) אעשה לו עזר כנגדו, כלומר שאדרבה דהעזר הוא מה שהיא כנגדו ולכן אף הבן שנעשה בן סורר ומורה תלינן הקולר במה שאביו ואמו שוין הם

כתב הרמב"ם ז"ל ע"פ ד"ר ע"ד הרמז כי כוונת הפסוק ללמד שאם אדם רואה את אחד מבני ישראל במצב רוחני ירוד בחינת נדח יש עליו להוכיחו ולהחזירו למוטב שכן שור הוא כינוי לצדיקים ולכן נכתבה המילה אחיך אחרי השור דייקא ושה הוא כינוי לכל עם ישראל כי אתן צאני צאן מרעיית ובאה התורה ללמדנו כי יש צורך לעזור לאח הטועה לחזור בתשובה בחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חודש ימינו בקדם אלא מאי על המילה והתעלמת אומרת הגמרא מכאן פעמים שאתה מתעלם היינו שיש פעמים שאין צורך לעזור לאדם לחזור בתשובה ומתי לא כאשר אין

לא יבא עמוני ומוזאבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם" (כ"ג, ד')

המצרים שזרקו בנינו לים היה מחמת סיבה שפחדו מישראל שירשו את ארצם אבל המידות שלהם לא היו נשחתות דהא גר היית בארצו פירוש לא בזמן שעבדו עם ישראל עבודת פרך דאין זה נקרא גר היית בארצו אלא מתחילה כשבא יעקב אבינו עם בני ביתו קרבו אותנו, ואדום שיצא בחרב מפני הפחד שישראל ירשו ארצם אבל המידות לא היו נשחתות דהא יצאו לקראת ישראל בלחם ובמים - כדכתיב 'כאשר עשו לי בני עשו' אבל עמוני ומוזאב שלא קדמו בלחם ובמים בלי שום סיבה רק מחמת המידות הנשחתות שלהם דהדרך היה לקדם בלחם ומים, לכן אם אלו יתערבו בישראל ישחיתו המידות הטובות של ישראל

כתב הרב יודלביץ זצוק"ל זי"ע בספרו 'מעיל שמואל' וצריכים להבין המצרים זרקו הבנים לים ואדום יצא לקראתנו בחרב לא נתעבו ואלו שלא קדמו בלחם ובמים נתעבו. עיין פירש"י שכתב לא תתעב אדומי לגמרי אע"פ שראוי לך לתעבו שיצא בחרב לקראתך לא תתעב מצרי מכל וכל אע"פ שזרקו וצריכים ליאור מה טעם שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק. לפיכך בניו אשר וכו' עכ"ל. ויש להוסיף דהתורה הורה לנו בזה דאדם שמידותיו טובות ונכשל בעבירות חמורות מחמת סיבות שונות, ואילו אדם שמידותיו נשחתות אף שהוא עובר על דברים שאינם חמורים כל כך, מי שמידותיו נשחתות צריכים להרחיקו מקהל ישראל יותר.

קבעת עיתים לתורה היום???

מעכשיו ניתן לעשות זאת בקלות, ע"י לימוד שתי משניות ליום מבית משנה שלמה (עפ"י הסדר העולמי) לקבלת המשנה היומית למייל או לווצאפ

ניתן לשלוח מייל לכתובת MISHNA.SHLEMA@GMAIL.COM או לשלוח הודעה לנייד 052-5802345 או 053-4287288

הלימוד ליום י"ג אלול תשע"ט - מסכת אבות פרק ד משניות ב-ג

בן עזאי אומר, הוי נץ למצוה קלה תמהר לקיים את כל המצוות, אפילו מצווה שהיא נראית לך קלה, בכל זאת קיים אותה במצוה **כְּבַחְמוּרָה** כמו שהינך רץ לקיים מצווה שהיא בעינייך חשובה, **ובורח מן העבירה** והמנע מלביצע עבירה, אפילו שהיא נראית לך עבירה קלה ולא חמורה. ולמה לעשות כן, מפני ש... **שְׂמִצּוֹה גוֹרֶרֶת מְצוֹה** מי שמקיים מצוות, קל ונוח לו לקיים מצוות נוספות, **ועבירה גוֹרֶרֶת עֲבֵרָה** מי שמבצע עבירות, קשה לו אח"כ לפרוש מהם, **שְׂשִׁכְר מְצוֹה** והשכר שמקבל האדם על קיום מצווה הינו... **מְצוֹה** שמן השמים מסייעים בידו לקיים מצווה נוספת. **ושִׁכְר עֲבֵרָה** ומה שיוצא לאדם מביצוע עבירה הוא... **עֲבֵרָה** שנגרר לבצע עבירה נוספת, שכבר נאמר הבא ליטמא פותחים לו, היינו שמן השמים מניחים לו לעשות כרצונו הרע.

ישמו שמעון, והיות ולא נסמך לא נקרא רבי, אלא נקרא על שם אביו עזאי

משנה ג

הוא בן עזאי אומר, אל תהי בן לכל אדם אל תזלזל באף אדם, **ואל תהי מפליג לכל דבר** ואל תחשוב שהקב"ה ברא בעולם דבר שאין בו צורך, **שְׂאִינוּ לָךְ אָדָם שְׂאִינוּ לָךְ שָׂעָה** ובזמן מסוים יצטרכו אותך, ופעמים שאדם שהיה בשפל המדרגה עולה לגדולה, **ואינו לך דבר שְׂאִינוּ לָךְ מְקוֹם** ולכל דבר שברא הקב"ה יש תכלית, ואם לך אין בו צורך, בוודאי שלמישהו אחר יש בו צורך:

משנת הצדיק – הרה"ק רבי יהודה ליווא ב"ר בצלאל צוק"ל זי"ע – ח"י אלול (רביעי)

המהר"ל נולד בפון שבפולין, כבן צעיר לאביו ר' בצלאל מזורמייזא, שהיגר לשם מאשכנז. משפחתו מיוחסת לראש הגולה בבבל בוסתנאי בן חגיאי ולדוד המלך. אחיו הגדולים גם היו תלמידי חכמים מפורסמים, בהם רבי חיים ב"ר בצלאל שהיה תלמיד תלמיד המהרש"ל וחברו של הרמ"א, בהיות המהר"ל בן 30 נשא את פרל, בתו של הגביר רבי שמואל שמילקה רייש, ולהם נולדו שש בנות וכן. בשנת שי"ג התמנה לכהן כרבה של קהילת ניקלשבורג וכרבה של מדינת מוראביה כולה, שם כיהן כ- 20 שנה. בשנת של"ג עזב את הרבנות ועבר להתגורר בפראג, וייסד בה בית כנסת גדול שנודע כ"אלטנוי שול". בשנת שמ"ג נפטר רבה של פראג, אך במקומו התמנה רבי יצחק חיות לכהן כרב העיר, באותה תקופה עבר רבי יהודה לפון וכיהן בה כרב במשך ארבע שנים נוספות. במהלך שנים אלו היו סכסוכים פנימיים בקהילת פראג שאילצו את רבי יצחק חיות לעזוב את העיר, ואז חזר המהר"ל לפראג ועורר בדרשתו בבית הכנסת המרכזי שהמחלוקת נובעת מהניכור שבין המעמדות הכלכליים והחברתיים השונים. הוא דרש שהעשירים יתמכו בעניי הקהילה, ותבע לבטל את מוסד ראש הקהל.

בשלוש השנים הבאות חי המהר"ל בפראג ללא תואר רשמי, אך נחשב למעשה למנהיגם של יהודי פראג, ונפטר בה ב"ח באלול שס"ט. מספרים שבישיבת הגאון רבי ליווא בן בצלאל בפראג היה לומד איש אחד, שהיה עני ביותר. ומרוב צערו עלה בדעתו לחזור בלילה לראות איזה פתח פתוח, כדי שייכנסו ויגנוב מה שימצא לפניו. כן היה האיש ההוא מחזר ממקום למקום כל הלילה. והיה באשמורת הבוקר, בשעה שרוב בני אדם מקיצים מן השינה, היה נכנס לבית המדרש לשמוע דברי החכם הדורש, והיה נכנס בראשונה. וישמע פעם החכם דורש באין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואף על פי שתראה, שגנבים גונבים ממון חבריהם, הקדוש ברוך הוא כביכול מחזיר להם מה שהפסידו בקרנא ופירא ובקרן ובפירות'. אכן אלה שלקחו באיסור, אילו היה להם בטחון ואמונה, היה בא להם אותו הממון בהיתר ולא בגזל. ולפעמים אילו היו ממתניגים ולא לקחו את הממון באיסור, היו אוכלים אותו ממון עצמו בהיתר ובמנוחה נכונה. אכן אך מעשה היצר הוא, שמראה להם, שאילו לא גנבו היו מתים ברעב. פעם אחת, כשהיה נהג האיש הזה דרכו בגניבה נכנס ובא לבית אשה אלמנה בלילה, ואחרי שקיבץ הנכסים אצלה כדי לקחתם, באו לדעתו דברי רבו החכם, אשר שנה לו, ויאמר: "בלילה הזה אני רוצה לנסות דברי הרב, אם אמת בפני נכונה." ולא לקח שום דבר גדול או קטן. חזר וגילה סל אחד וראה שם מאכלים יפים וטובים ותרנגולת פטומה. אמר לעצמו: "לא גנבתי נכסים, לפחות אוכל מה שעניי רואות. הלילה הזה מה נשתנה" חזר ואמר: "כבר הסכמתי שלא לגנוב הפעם שום דבר, אולי יתקיימו דברי הרב ותהי לנפשי תקנה." ויחזור לבית המדרש כבראשונה. אחר התפילה באה האלמנה לפני הרב ותאמר לו: "אדוני החכם, אני עשירה וכן נשארתי לבדי, כי בעלי מת וכן נגזר עליו לפני שוכן מעונה. בלילה הרגשתי שבאו אלי גנבים ורצו לגנוב וברחמי שמיים לא גנבו כלום והניחו הכל והלכו להם. ועתה אני מפילה לפניך תחינה, שתחפש לי איש כשר ואם הוא מסכים להיות לי למשען ולמשענה." ויאמר לה הרב: "בתי, אל תפחדי, אני יודע איש אחד כשר, ואם תשמעי לעצתי הוא יהיה לך לאיש ותשבו שניכם במנוחה נכונה." וביאו את האיש לפני הרב ויאמר אליו: "הנה אין לך אשה ובנים, קח לך אשה זו לאשה." וישמע האיש לרבו ויקדש את האשה וישא אותה. הניחה לפניו בעת הסעודה את המאכלים היפים והתרנגולת הפטומה, שהכינה לעצמה... בא האיש לפני החכם ויאמר לו: "דרוש ולך נאה לדרוש ובפיך האמת נכונה. ברוך יי אשר זיכני לישב לפניך ולשמוע דבריך הנעימים, כי הם היו לי למגן ולצניחה." ויחזור האיש בתשובה שלמה, ובכל לילה היה יושב לפני הרב וישנה לו. כל זה צפה ברוח הקודש הרב מראש.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

משנה שכיר – הרה"ק רבי יששכר שלמה ב"ר יצחק טכייטאל צוק"ל זי"ע

"פי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו" (כ"א, י')

השגחתו, וכמו שאנו רואין בהשגחת האב על הבן כל זמן שהבן דבק באב האב משיגח עליו, ובעת שהאב רואה שהבן סר ממנו דביקותו והולך לעצמו ולעסוק בעניינו, כמו כן הוא מסיר השגחתו ממנו. וזה שדייקו בלשונם ואמרו כל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היינו שלכם דבק בו, אז כמו כן היו מתגברים ע"י השגחתו עליהם ואם לא היו שמפסיקין בדביקות הם נופלין ח"ו. וזה נמי כוונת הפסוק 'כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוקיך' ר"ל אם יתן ה' אויבך נופלים לפניך תלוי בידך אם ירים ידו או יניח ידו כמו שהיה אצל משה עב"ד הגה"צ מסיגעט שליט"א

וזה נמי כוונת המדרש, דהמדרש מפרש העניין איך תלוי הנצחון בידך למעלה ולמטה, ר"ל אם ירים ידו למעלה שיסתכל כלפי מעלה וגבר ישראל, ואם למטה ר"ל שניח ידו אז ח"ו וגבר עמלק, על כן שפיר תלוי בידך, ואם יסתכל למעלה ינצח אויבך וא"ש

במדרש הובא בדמשק אליעזר להגאון מפאקש זצ"ל ונתנו ה' אלוקיך בידך למעלה ולמטה ע"כ והוא פלא.

ואמרתי בביאור מדרש זה עם מה ששמעתי מידידי הרבני המופלג מו"ה שמואל ראטמאן נ"י שהי' בשבת פ' מטות מסעי העבר באוהל, לשבות אצל מרן הגאבדק"ק סיגעט בבואו לשם על הילולא דזקנו מרן בעל ישמח משה זלה"ה זי"ע ועכ"ל, שאמר בביאור פסוק הנ"ל עפ"י מאמרם ז"ל על מה דכתיב (שמות יז, יא) 'והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל וכאשר יניח משה את ידו וגבר עמלק' ואמרו בראש השנה (כט, א) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים עיי"ש. ופירש דהעניין בזה עפ"י מה שכתב הרמב"ם במורה דהשגחת השי"ת הוא סיבת דביקות איך הוא דבק בו יתברך כמו כן הוא השגחתו על האדם, אדם שלא סר מדביקותו לא סר ממנו

סגולה לפרנסה – אמונה ובטחון בקב"ה

"אבן שלמה וצדק יהיה לך איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימיה על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך" (כה, טו)

עליו גם כן ויזון ויפרנס אותו פי טוב ה' לכל, ואל יטריד עצמו בדאגת וטרדת הפרנסה מחמת קטנותו בעיני עצמו, רק יתחזק בבטחון איך שהוא מחמת שכונתו לשמים. וכל זה וכיוצא בו הוא בטחון דקדושה. אבל לעשות איזה עולה חס ושלוש, מכל שכן איזה גולה ורמאות או לעסק בזיופים ושקרנים ולסחר בסחורות מחוץ למדינה שאסרה המלכות, ולבטח בשם יתברך, שיצילו ויעזרו לו לגמר העסק ולא יתודע הדבר, זהו בטחון דסטר"א אחרא בחינת מבטח בוגד בחינת ותבטחו בעושי ובגללו. ובטחון פזה הוא פח"ס הנשפר שאין בו תקנה. ואפלו מי שעוסק במשא ומתן בגדולות ממנו הרבה, ומרבה ללוות מכמה אנשים, ובטח שהשם יתברך יעזרו לגמר המשא ומתן, גם זה הוא בחינת בטחון דסטר"א אחרא. אדרבא, צריך שיהיה לו בטחון חזק שאפלו אם לא יגה משא ומתן גדול כל כך, אף על פי כן יפרנסו השם יתברך פראוי. והמשפיל יבין דברים הרבה מתוך דברינו איך לברח מבטחון דסטר"א אחרא שהוא פנגד התורה, ולהתחזק בבטחון דקדושה אף אם הוא פמו שהוא וכנזכר לעיל" (ליקוטי עצות ערך בטחון)

כתב רבינו נחמן מברסלב צוק"ל זי"ע "יש בטחון דסטר"א אחרא בחינת מבטח בוגד. ועל ידי התקשרות הזוגים דקדושה נשפר הבטחון הזה דסטר"א אחרא פח"ס הנשפר. ועל זה מרמז מה ששוברין כלי פח"ס בשעת התקשרות השדוכים. ולבאר הדבר קצת כי עקר מעלות הבטחון הוא לבטח בה' ולעשות טוב, כמו שכתוב בטח בה' ועשה טוב, דהינו שלא יתבלבל מתורתו ועבודתו מחמת דאגת וטרדת הפרנסה, רק יעסק בתורה ועבודה ויבטח בשם יתברך, שיפרנסו כל ימי חייו. ואם אינו אוהו בבטחון פזה, שיסלק את עצמו מעסקי העולם הזה לגמרי, ורצה לעסק בדרך ארץ גם כן במשא ומתן או בגלאכה, על כל פנים יקבע עתים לתורה ויתפלל בזמנו וכו' ולא ידאג ולא יתבלבל מחמת דאגת הפרנסה, רק יבטח בה'. גם לענין צדקה וגמילות חסדים ולהוציא ממון על עסקי מצוות יהיה לו בטחון בה', שהשם יתברך ימלא מחסורו ובגלל הדבר הזה יברכהו ה'. ואפלו אם יודע בעצמו שאין מעשיו עולים יפה פראוי, אל יפיל מהבטחון מחמת זה לומר מי אנכי לבטח ולהשען בה' מאחר שהרעותי את מעשיו כל כך, רק יבטח בחסדי ה', אשר לא תמנו וברחמי שאינם פלים שירחם